

Oli üks kena muru- ja seenesuvi

Tänavune vegetatsiooniperiood andis rekordilisi saake nii põldudel kui metsas.

Ain Kallis

Kui paar nädalat tagasi läksin Põlva kanti oma suvekodusse viimaseid põllu-, täpsemalt küll aiatöid tegema, nägin üllatusega, et suurel maa-alal oli sügiskünd juba tehtud. Küll mitte seal kus vaja, vaid kõige kenamal murulapil.

Ja seda tööd polnud teinud head naabrid traktoriga, vaid metsanotsud kärsaga.

Kolleegidel samad hädad

Kui tehtud sigadustest ka kolleegidele kurtsin, lohutati, et seda olla juhtunud tänavu õige paljudes paikades ja üle riigi.

Jutt läks ka ilmale ning saakidele. Oli ju jälle üks eripärane suvi ja sügis, peenemalt öeldes vegetatsiooniperiood.

Vegetatsiooniperioodiks peetakse üldiselt aega, mil ööpäeva keskmised õhutemperatuurid püsivalt ületavad +5 kraadi künnist. See langeb hästi kokku kliimaatilise kevade algusega ning kestab näiteks Tartumaal keskmiselt aprilli viimasest kolmandikust oktoobri teise dekaadi välja.

Soojuslembesemate kultuuride seisukohalt on aga kasulik jälgida seda soojuse osa, mis ulatub üle 10° (aktiivne kasvuaeg).

Aastatevaheliseks võrdluseks on parem vegetatsiooniperioodiks kasutada ajavahemikku 21. aprill kuni 30. september.

Kui õhutemperatuuri osas polnud tänavu suuri erinevusi, siis sademetega olid lood teised – läänes kurdeti isegi põuailmingute üle, nn ida- ja lõunaosariikides tuli taevamärga kohati liiaga.

Viie kuu ja 11 päevaga sai Eesti vihmavett keskmiselt 340 mm (pikaajaline keskmine 330 mm). Võrdluseks üks kuivem, 2011. aasta – 292 mm. (Muide, selle mainitud 11 päeva jooksul naljakuu lõpus ei sadanud kusagil pea tilkagi.)

Maikuu oli keskmisest soojem, juuni päris jahe, niisked küll mõlemad. Juuli oli väga soe, saartel kuiv (Roomassaares 14% sademete normist). Lõikuskuu püsis soe, kuid kõikjal oli raske lõigata – Pärnus tuli vett taevast pea kolm kuunormi, Ristna sai 230% keskmisest vihmakogusest.

Paljudes Eesti jõgedes-järvedes alanes veetase. Esimest korda kuivas meie suvekodus tiik, ka kaevus langes veetase nii madalale, et joogivett saime poest...

Tänavune vegetatsiooniperiood ei kujunenud taimedele sugugi vaid veeteerimiseks – põllumehed said erakordselt rikkaliku suviteravilja saagi.

Otsustavaks olid ilmselt soodsad ilmatingimused – jahe juuni ja soe juuli.

Kui 1960ndate lõpul kirjutas teeneline põlluteadlane Karl Põiklik maksimumsaakidest, mis hea suve korral küünivad üle 30 tsentneri hektarilt, siis tänavu sai Põlvamaa viljakasvataja Erki Oidermaa suveotra tervelt 8,1 tonni hektarilt!

Nii oli teraviljaga. Agrometeoroloog Laine Keppart andis aga teada, et kartulisaagid tulid kenad sealmail, kus intensiivse kasvu ajal oli niiske; kus vihma saadi vähem, jäid mugulad peenikeseks. Ühe vanasõna kohaselt ei anna mitte maa saaki, vaid taevas.

Hea saak

Hea saagiaasta polnud aga ainult põllul, vaid ka metsas. Kohati veetud seeni mitte korvidega, vaid kärudega. Ja mis veel hästi kasvas, oli muru. Seda mainisid kõik mu kolleegid Setumaalt Saaremaani. Aga kui meenutada, siis viimati tuli hilisemalt muru pügada 2006. aasta detsembris.

Vihma on viimastel aegadel kohati tulnud jõudsalt. Ehk paraneb ka järvedes-tiikides veetase. Hüdroloog Ene Randpuu teatas, et Lõuna-Eesti jõgedes on alanud sügisene suurveeaeg. Väike Emajõgi kasvatas nädala algul pinda ööpäevaga 80 cm võrra, Mustjõesel on veetase juba oktoobrikuu rekordi lähedal.